

ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe

Aleea Alexandru nr. 31, Sector 1
București 011822, România

Tel.: +40 (0)21 319 2108
+40 (0)21 319 2125
Fax: +40 (0)21 319 6862
www.mae.ro

Nr. 298/100/18.03.2014

Nr. H 2-3/504/18.03.2014

Aprob,

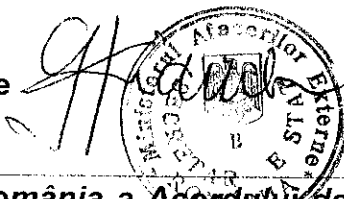
Traian Băsescu
Președintele României

De acord,

Victor-Viorel Ponta
Prim-ministrul României

MEMORANDUM

De la: Titus Corlățean, ministrul afacerilor externe

Tema: Semnarea și aplicarea provizorie de către România a Acordului de asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Ucraina, pe de altă parte, în ceea ce privește Preambulul, articolul 1 și titlurile I, II și VII

I. Elemente de context

Prezentul memorandum a fost elaborat și promovat în baza Legii 276/2011 privind procedura prin care România devine parte la tratatele încheiate între Uniunea Europeană și statele membre, pe de o parte, și state terțe sau organizații internaționale, pe de altă parte, având în vedere caracterul "mixt" al Acordului de asociere – participarea Uniunii Europene alături de toate statele membre, pe de o parte și Ucraina pe de altă parte.

Acest demers este complementar celor de la nivelul Uniunii (vizând aprobarea deciziilor privind semnarea de către Uniunea Europeană a Acordului) și acoperă partea de procedură la nivel

național necesară în vederea semnării acestui acord de către România, alături de UE și celelalte state membre UE, în marja Consiliului European din data de 20-21 martie 2014.

II. Istoricul negocierilor

La 22 ianuarie 2007, Comisia Europeană a fost autorizată de către Consiliu să demareze negocieri pentru încheierea unui nou acord consolidat între Uniunea Europeană și Ucraina, acord care va înlocui Acordul de Parteneriat și Cooperare (1998). Negocierile asupra unui nou acord consolidat Uniunea Europeană-Ucraina au demarat la 5 martie 2007. La Summit-ul Uniunea Europeană-Ucraina de la Paris, din 9 septembrie 2008, s-a decis ca noul acord, pentru care negocierile erau în derulare din martie 2007, să fie un Acord de Asociere, care să includă, ca parte integrantă, un Acord Aprofundat și Cuprinzător de Comerț Liber (DCFTA). Negocierile pentru DCFTA au început în februarie 2008, urmare aderării Ucrainei la Organizația Mondială a Comerțului.

Negocierile în vederea încheierii Acordului de Asociere au fost finalizate la Summit-ul Uniunea Europeană-Ucraina din 19 decembrie 2011, de la Bruxelles, într-un context politic tensionat, marcat de procesele intentate fostului premier ucrainean Iulia Timoșenko și de preocupările Uniunii privind aplicarea selectivă a justiției. Ulterior, Acordul de Asociere, împreună cu prima și ultima pagină a DCFTA au fost parafate la 30 martie 2012, iar parafarea integrală a DCFTA a avut loc la 19 iulie 2012.

După cum se cunoaște, semnarea Acordului a fost prevăzută inițial pentru Summit-ul de la Vilnius, care a avut loc în perioada 28-29 noiembrie 2013, însă situația politică de pe plan intern a Ucrainei a dus la refuzul semnării de către aceasta a Acordului de Asociere.

Ulterior, evenimentele recente care au avut loc la sfârșitul lunii februarie 2014 și schimbarea de regim de la Kiev, coroborate cu evoluția relațiilor între Ucraina și Federația Rusă au adus din nou în discuție posibilitatea semnării acestui acord, cel puțin în ceea ce privește prevederile sale de natură politică. În acest sens au fost propuse două soluții:

- semnarea în etape a AA, care să cuprindă în primă fază doar aspecte politice ale Acordului, prevederile din cadrul DCFTA urmând să fie semnate ulterior.
- semnarea integrală a AA și includerea unei clauze care să amâne aplicarea DCFTA până la o dată ulterioară.

România a susținut preferința pentru o semnare unică și amânarea aplicării DCFTA, sau, ca soluție alternativă, semnarea într-o primă etapă a părții politice a acordului și convenirea printr-un document politic – Act final al summit-ului extraordinar între UE, statele membre și Ucraina privind Acordul de Asociere - a unui amendament din care să rezulte că acordul este unic, însă este materializat prin două instrumente conexe. De asemenea, prin Actul final se prevede angajamentul semnatarilor de a se consulta prin intermediul canalelor diplomatice pentru a stabili data unei reuniuni sau orice altă acțiune care să ducă la semnarea restului prevederilor Acordului de Asociere. O soluție în acest din urmă sens a fost andosată cu prilejul reuniunii CAE din 17 martie 2014.

II. Semnarea Acordului

Caracterul mixt al Acordului determină necesitatea îndeplinirii concomitente a procedurilor la nivel Uniunii Europene pentru aprobarea semnării, precum și a procedurilor interne, la nivelul statelor membre.

În ceea ce privește nivelul Uniunii Europene, decizia politică a statelor membre Uniunii Europene privind semnarea, cu prilejul summit-ului din 20-21 martie a.c. a părților din Acordul de Asociere cu Ucraina a fost aprobată în cadrul reuniunii CAE dir. 17 martie 2014 (document anexat).

Notă: Inițial, în conformitate cu art. 218(5) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, în vederea semnării Acordului de Asociere cu Ucraina, au fost redactate două proiecte de decizii ale Consiliului, prima privind semnarea în numele Uniunii Europene, și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului de asociere dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Ucraina, pe de altă parte, cu excepția dispozițiilor referitoare la tratamentul aplicat resortisanților țărilor terțe care lucrează cu forme legale pe teritoriul celeilalte părți¹, și a doua, privind semnarea, în numele Uniunii Europene, a Acordului de asociere între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Ucraina, pe de altă parte, în ceea ce privește dispozițiile referitoare la tratamentul aplicat resortisanților țărilor terțe care lucrează cu forme legale pe teritoriul celeilalte părți².

Cu toate acestea, ca urmare a semnării în două etape a AA cu Ucraina, semnarea Preambulului, articolului 1 și titlurilor I, II și VII se va realiza printr-o singură decizie, deoarece titlul III, care cuprindea prevederea care genera necesitatea unei decizii distincte nu face obiectul acestei prime semnări. Problema unor decizii distincte, una pentru restul AA în ansamblul său (Titlurile III, IV, V și VI) și cealaltă pentru dispozițiilor referitoare la tratamentul aplicat resortisanților țărilor terțe care lucrează cu forme legale pe teritoriul celeilalte părți (art. 17, Titlul III, care face trimitere la Titlul V din Partea III a TFUE) urmează să fie cel mai probabil discutată cu ocazia semnării celorlalte titluri ale Acordului de Asociere.

III. Aplicarea provizorie

În ceea ce privește aplicarea provizorie a părților din Acordul de Asociere ce vor fi semnate cu prilejul summit-ului din 20-21 martie 2014, sunt respectate prevederile Legii 276/2011 privind procedura prin care România devine parte la tratatele încheiate între Uniunea Europeană și statele membre, pe de o parte, și state terțe sau organizații internaționale, pe de altă parte, care prevede, la art. 7, că aceste tratate pot fi aplicate provizoriu integral sau parțial înainte de intrarea în vigoare dacă în tratat este inclusă o prevedere expresă în acest sens.

Astfel, **art. 486, parte a Titlului VII din Acord**, prevede aplicarea provizorie a dispozițiilor acestuia, „respectând indicațiile Uniunii, astfel cum se prevede la alineatul (4) din prezentul articol și în conformitate cu procedurile interne și legislația fiecărei părți, după caz”³.

¹ Doc. nr. 13640/13 din data de 27.09.2013 (anexat) - document inter-instituțional, în legătură cu care există suficiente elemente pentru a se considera că textul propus al deciziei Consiliului privind semnarea (anexat prezentului memorandum) nu va suferi modificări de fond pe parcursul finalizării procedurii europene de aprobare a semnării.

² Doc. Nr. 14010/13 din data de 07.10.2013 (anexat) - document inter-instituțional, în legătură cu care există suficiente elemente pentru a se considera că textul propus al deciziei Consiliului privind semnarea (anexat prezentului memorandum) nu va suferi modificări de fond pe parcursul finalizării procedurii europene de aprobare a semnării.

³ Pentru aplicarea provizorie a dispozițiilor din Acord indicate de Uniune, trebuie îndeplinite două condiții cumulative (conform alineatului 4 al aceluiași articol) și anume:

Art. 4 din proiectul de Decizie a Consiliului privind semnarea în numele Uniunii Europene, și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului de asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Ucraina, pe de altă parte, în ceea ce privește Preambulul, articolul 1 și titlurile I, II și VII prezintă, în mod detaliat, care din prevederile acordului vor fi aplicabile provizoriu, în măsura în care privesc aspecte ce țin de competența Uniunii Europene.

Având în vedere faptul că semnarea va fi parțială, sunt propuse pentru aplicare provizorie doar următoarele aspecte (respectând însă linia convenită în deciziile de semnare adoptate în perspectiva reuniunii de la Vilnius, din noiembrie 2013):

- Titlul I
- Titlul II articolele 4, 5 și 6;
- Titlul VII (cu excepția articolului 479 alineatul (1)) în măsura în care dispozițiile acestui titlu se limitează la scopul de a asigura aplicarea cu titlu provizoriu a acordului astfel cum este definită în prezentul alineat;

În ceea ce privește aplicarea provizorie a Acordului de Asociere, din rațiuni politice, Ucraina va fi notificată în vederea începerii aplicării provizorii a Acordului numai după ce Parlamentul European își va da consimțământul asupra încheierii acordului (în conformitate cu art. 218 (6) TFUE⁴).

IV. Relevanța tratatului pentru România

Din perspectiva intereselor României, următoarele componente ale părților din Acord ce vor fi semnate în 20-21 martie 2014, prezintă un interes aparte:

- Preambulul: angajamentul privind valorile comune, respectul principiilor democratice, statului de drept, **drepturile omului, inclusiv ale persoanelor aparținând minorităților naționale**, non-discriminarea persoanelor aparținând minorităților naționale, libertățile fundamentale, buna guvernare; promovarea independenței, suveranității, integrității teritoriale și inviolabilității frontierelor; **promovarea cooperării trans-frontaliere și a cooperării inter-regionale; consolidarea cooperării în domeniul protecției mediului.**
- capitolul Principii generale: definirea unui set de „elemente esențiale” ale Acordului de Asociere, a căror violare de către una din părți poate duce la măsuri ce merg până la suspendarea drepturilor și obligațiilor prevăzute în Acord. Acestea sunt: respectul principiilor democratice, a drepturilor omului și libertăților fundamentale, așa cum sunt definite în instrumentele internaționale relevante; respectarea statului de drept; promovarea respectului pentru suveranitatea și integritatea teritorială, inviolabilitatea și independența; combaterea proliferării armelor de distrugere în masă.

-
- „notificarea din partea Uniunii a finalizării procedurilor necesare în acest scop, cu indicarea părților din acord care se aplică cu titlu provizoriu; și
 - instrumentul de ratificare din partea Ucrainei, în conformitate cu procedurile sale și cu legislația sa relevantă.”

Conform alineatului 5 aplicarea cu titlu provizoriu produce efecte începând din prima zi a celei de a doua luni care urmează datei la care depozitarul (Secretariatul General al Consiliului) primește notificările menționate.

⁴ Procedura „încheierii” acordurilor la nivel UE, prevăzută în art. 218 (6) TFUE este subsecventă procedurii de aprobare a semnării de către UE a acordului respectiv (fiind, practic, echivalentă cu procedura ratificării unui tratat pe plan național).

- capitolul Dialogul politic, prevederile privind dialogul intensificat în domeniul PESD/PSAC, în vederea promovării păcii și justiției internaționale, **eforturile comune în vederea asigurării stabilității regionale, securității și prevenirii conflictelor, precum și în vederea soluționării pașnice a conflictelor regionale.**

Cu privire la aplicarea provizorie, prezintă importanță, din punct de vedere politic, includerea Titlului I și II, care angajează Ucraina în privința respectării principiilor și valorilor europene încă de la data aplicării provizorii a Acordului de Asociere / DCFTA.

Avizele ministerelor cu competențe pe domeniile reglementate de acord au fost date în conformitate cu dispozițiile art. 3, alin 2 și art. 4, alin. 1 din Legea 276/2011 cu ocazia pregătirii semnării Acordului de Asociere în cadrul Summit-ului de la Vilnius din perioada 28 – 29 noiembrie 2013 și sunt anexate prezentului memorandum.

În intervalul de timp scurs de la Summit-ul de la Vilnius și până în prezent, textul Acordului nu a suferit modificări de fond, iar semnarea acestuia, în ciuda faptului că urmează să aibă loc în două etape, nu afectează conținutul Acordului de Asociere și nu necesită reluarea procedurii de avizare.

Textul integral al Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Ucraina, precum și textul Deciziei Consiliului referitoare la semnarea, în numele Uniunii Europene, și aplicarea provizorie a părților din Acord sunt anexate prezentului memorandum, conform art. 3, alin. 5 din Legea 276/2011.

III. Având în vedere cele de mai sus, **propunem:**

1. Aprobarea semnării de către România a Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Ucraina, însoțit de Acordul Aprofundat și Cuprinzător de Comerț Liber în ceea ce privește Preambulul, articolul 1 și titlurile I, II și VII precum și a Actului Final
2. Aplicarea provizorie a dispozițiilor din Acord menționate în Decizia privind semnarea, în numele Uniunii Europene, și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului de asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Ucraina, pe de altă parte, în condițiile prevăzute de art. 486 din Acord.
3. Semnarea Acordului de către Președintele României, în cadrul Consiliului European din perioada 20-21 martie 2014.